

ТЕРМІН І СЬОГОДЕННЯ

УДК 811.161.2'373.43

Юлія Вознюк

НЕОСЕМАНТИЗМИ В ТЕРМІНОСИСТЕМІ ІНФОРМАТИКИ

У статті розглянуто динамічні процеси, характерні для лексичного рівня мови, окреслено різні типи мовних інновацій. Особлива увага зосереджена на здатності мови оновлювати словник власними ресурсами шляхом семантичного словотворення в межах відомої одиниці, прихованого запозичування та використання наявної словотвірної моделі для позначення нового поняття.

Ключові слова: мовна інновація, неосемантизм, семантичне словотворення, приховане запозичування, повторне використання словотвірної моделі.

The article deals with the dynamic processes of lexical language level, different types of language innovations are outlined. Particular attention focused on the ability of the language to update the dictionary with its own resources through semantic derivation, hidden borrowing and the use of the existing derivation model to refer to a new concept.

Key words: linguistic innovation, neologism, neosemantism, semantic derivation, hidden borrowing, reuse of derivation model.

Як соціальна система, мова перебуває в постійному русі. Загальновідомо, що лексика найшвидше реагує на соціодинаміку, адже мовці часто вживають слова, які ще не ввійшли до нормативного словника, постійно шукають нових відтінків значення в певних контекстах, використовують призабуті лексеми чи вигадують власні (оказіоналізми).

Вивчення причин, напрямків та форм змін у лексичному складі мови належить до важливих проблем лінгвістичної науки, яким присвячена чимала кількість праць українських та зарубіжних мовознавців. Проблеми розвитку лексико-семантичної системи української мови стали об'єктом ґрунтовного вивчення у ХХІ столітті. Динаміку лексичних норм вивчала Л. В. Струганець, українську лексику засобів масової інформації досліджував О. А. Стишов, функціональний характер лексичної норми описувала Т. А. Коць, семантичну структуру слова та семантичну деривацію аналізували Л. А. Лисиченко, В. М. Русанівський, Ж. П. Соколовська, О. О. Тараненко, І. А. Самойлова, на різних аспектах інноваційних мовних процесів зосередили свою увагу Н. Ф. Клименко, Д. В. Мазурик, А. М. Нелюба, Г. М. Вокальчук, Ж. В. Колоїз, Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк та інші дослідники.

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. з'явилася низка неологічних словників різних типів: «Словник новотворів української мови кінця ХХ століття» (2002) Г. М. Віняра та Л. Р. Шпачук, «Нове в українській лексиці» (2002) Д. В. Мазурик, серія видань «Лексико-словотвірні інновації» А. М. Нелюби, С. А. Нелюби та Є. О. Редька, «Нові слова та значення» Л. В. Туровської і Л. М. Василькової, «Нові й актуалізовані слова та значення. Словникові матеріали (2002–2010)» В. О. Балог, Н. Є. Лозової, Л. О. Тименко, О. М. Тищенко, «Словотворчість незалежної України. 1991–2011» А. М. Нелюби, «Активні ресурси сучасної української номінації: Ідеографічний словник нової лексики» (2013) Є. А. Карпіловської, Л. П. Кислюк, Н. Ф. Клименко, В. І. Критської, Т. К. Пуздиревої, Ю. В. Романюк та ін.

Названі теоретичні студії та лексикографічні праці засвідчують входження до лексичної системи сучасної української мови значного масиву нових слів, що відображають процес реагування системи мови на нові потреби комунікації у ХХІ столітті.

Нині існує чимало термінів на позначення мовного нововведення. Ми будемо послуговуватися поняттями «лексична інновація», «неологізм» та «неолексема», які

в сучасній неології переважно вживають як абсолютні синоніми. О. О. Тараненко в енциклопедії «Українська мова» дає таке визначення неологізма: (від грец. νέος – молодий, новий і λόγος – слово) слово, а також його окреме значення, вислів, які з'явилися в мові на даному етапі її розвитку і новизна яких усвідомлюється мовцями (загальномовні неологізми) або були вжиті тільки в якомусь акті мовлення, тексті чи мові певного автора (стилістичні, або індивідуально-авторські, неологізми, пор. *оказіоналізм*) [Українська мова 2007: 426-427].

Мовознавці диференціюють абсолютні та відносні інновації. У складі абсолютних – новозапозичення, новотвори та неосемантизми; серед відносних розрізняють актуалізовану лексику та внутрішньомовні запозичення. Тобто можемо говорити про існування двох тенденцій оновлення лексику: використання запозичених і внутрішньомовних ресурсів номінації.

Звертаємо увагу на виняткову роль семантичної деривації, одного з різновидів неосемантизації, або оновлення семантики слова, яка відбувається в межах самої мови за допомогою питомих засобів. На думку науковців, термін «неосемантизм» у лексикологічній традиції східнослов'янських мов ще не усталився. Учені послуговуються поняттями «неологізм-значення» (Н. З. Котелова), «семантичний неологізм» (О. О. Тараненко), «нові вторинні найменування» (О. А. Стишов), «семантична інновація» (Є. А. Карпіловська). Натомість представники західнослов'янської лінгвістичної традиції, зокрема польські дослідники А. Марковський та К. Вацакова, не тільки широко використовують термін «неосемантизм», а й у його межах вирізняють різні типи неосемантизмів за джерелом походження та способом творення, зокрема англосемантизми.

Наймісткіше, на нашу думку, визначення неосемантизмів пропонує Н. Ф. Клименко: «лексеми, зафіксовані у словниках, які стали вживатися з новим значенням чи то внаслідок вживання термінологічної лексики в іншій терміносфері або в загальноновживаній лексиці; чи внаслідок набуття ними

певних експресивно-оцінних значень або метафоричного живання» [Динамічні процеси 2008: 241].

Для з'ясування природи неосемантизації, окреслення її типів та джерел необхідно простежити шлях творення нового значення слова. Наприклад, швидко та впевнено увійшли до активного словника української мови лексеми зі сфери інформатики, інформаційних технологій. Сьогодні не уявляємо життя без комп'ютера і, відповідно, легко засвоюємо нові слова або вживаємо відомі в незвичних значеннях: *павутина, павутиння, мережа, вірусний, завантажувати, чистий, вікно, миша, банити, постити, піратський, модератор* та ін., у яких відома форма набуває нового змісту.

Однак якщо порівняти слова, що їх неологічні словники кваліфікують як неосемантизми, то побачимо, що вони набули своїх нових значень по-різному. Саме тому укладачі ідеографічного словника нової лексики «Активні ресурси сучасної української номінації» виокремлюють 3 типи неосемантизмів залежно від способу їхнього творення: 1) семантичні деривати, що з'явилися в мові внаслідок семантичного словотворення в межах уже відомого слова, 2) приховані новозапозичення, що становлять нове значення раніше адаптованого іншомовного слова, запозичене в тій же формі, від того ж або й іншого прототипу з тієї ж або з іншої мови-джерела, 3) новотвори, які постали завдяки повторному використанню тієї ж словотвірної моделі для позначення нового поняття (повторне створення вже наявної форми для нового значення) [Активні ресурси 2013].

Найпродуктивнішим способом творення неологізмів, як доводить матеріал словників нової лексики, є семантичне словотворення в межах уже відомої лексичної одиниці. Нові значення, у яких нині в розмовній практиці, засобах масової інформації, публіцистиці й художній та науковій літературі вживають уже відомі українські слова, можуть слугувати яскравим прикладом оцінного осмислення реалій через їхню метафоризацію. Л. В. Струганець зазначає: «Мабуть, чим довшу історію має

слово, тим більше у нього можливостей для перетворення на багатозначне» [Струганець 2002: 180], а «виникнення нових значень – процес безперервний» [Струганець 2002: 191] та може відбуватися за рахунок розширення чи звуження семантичної структури слова.

Цей спосіб словотворення показовий для іменників *павутиння* і *павутина*, уживаних нині як терміни інформатики. Академічний тлумачний «Словник української мови» в 11-ти томах (далі – СУМ-11) фіксує такі значення цих слів: «1. Збірн. до *павутина*, 2. Те саме, що *павутина* (1. Легка сітка з тонких волокон, утворених з клейкої рідини, яку виділяють павуки та деякі інші членистоногі тварини, а також окрема нитка такої сітки; 2. *перен.* Те, що заважає кому-небудь вільно жити, діяти)» (СУМ-11, 6: 8-9). Перекладні ж термінологічні словники, зокрема «Англо-український словник з математики та кібернетики» Є. Мейнаровича, М. Кратка, «Англійсько-українсько-англійський словник наукової мови (фізика та споріднені науки)» О. Кочерги й Є. Мейнаровича, «Англійсько-український глосарій виробів Microsoft» за ред. Б. Рицара, подають англійський іменник *web* зі значеннями «1) тканина; 2) павутиння; 3) плетиво, мереживо; сітка; 4) мережа; 5) веб (зорієнтований граф із символами на вершинах)» (АУМК 2010); словосполучення *World Wide Web* [www] – світове павутиння (АУАНМ 2010); *всесвітня павутина* = веб, світова мережа (АУГ 2006: 171).

Сучасний публіцистичний, художній та побутовий дискурси засвідчують вживання слова *павутиння* та його синонімів *тенета*, *павутина* на позначення системи організації обміну інформацією в комп'ютерному середовищі. Ця номінація утворилася на основі функціональної подібності до іменника *мережа*: *павутиння* (*павутина*) є частиною мережі Інтернет. Такий змістовий зв'язок між ними доводять контексти вживання: *Пан Ярослав, добрий тихий пан Ярослав, що картографував перервами світову павутину, зліг з пневмонією* (Дереш 2017: 127); *Із павутиння Інтернету в життя ввірвалася моє* (КП – poetryclub.com. ua – 12.03.2016).

Зважаючи на мовну практику, односторонній академічний тлумачний «Словник української мови» за ред. В. В. Жайворонка 2012 року вже фіксує слово *павутина* в складі сполуки *світова павутина*. Тут бачимо деталізацію переносних значень: «2. *перен.* Те, що нагадує зовнішнім виглядом таку сітку»; 3. *перен.* Те, що обплутує, повністю підпорядковує собі» (СУМ-1: 709). Отже, спостерігаємо процес розширення значення іменників *павутина/павутиння*, що спирається на уже засвоєне українським мовцем й нове значення питомого слова *мережа*. На нове значення цього слова як терміна інформатики також вказує написання з великої літери і в сполученні з означеннями *світова, всесвітня, глобальна*. Крім того, усе частіше чуємо на позначення цього нового явища в житті українського суспільства й такі питомі синоніми до слова *мережа*, як *мереживо, тенета, сітка, плетиво*, які разом зі словами *павутина, павутиння* утворюють синонімічний ряд з домінантою-неосемантизмом *мережа*. Фіксуємо активність власне українських лексем у позначенні нового поняття на противагу запозиченим номінаціям з непрозорою для українського мовця внутрішньою формою, конкурування синонімів, що доводить здатність української мови оновлюватися завдяки питомим ресурсам й намагання мовців надати таким позначенням самотності.

Інший спосіб оновлення семантики слова – приховане запозичування, коли нове поняття є новим за змістом, але звичним за формою. Як зазначає Є. А. Карпіловська, сигналом можливого впливу іншої мови на виникнення в уже наявному українському слові нового значення може бути його використання для позначення реалії, раніше відсутньої в житті української спільноти [Карпіловська 2010: 28].

Слова, що утворилися внаслідок прихованого запозичування, О. А. Стишов називає семантично модифікованими [Стишов 2005: 71] та зауважує, що «в сучасній українській мові дуже мало слів і термінів з інформатики та обчислювальної техніки, які поставали б на

її власному національному ґрунті» [Стишов 2005: 72]. Тому закономірним є процес калькування, особливо з англійської мови. Цей спосіб оновлення семантики демонструє дієслово *завантажувати*, що в СУМ-11 подано з такими значеннями: 1. Наповнювати що-небудь вантажем; 2. *перен.* Забезпечувати роботою в належному обсязі; 3. *спец.* Заповнювати рудою, паливом і т. ін. (домну, піч тощо) (СУМ-11, 3: 38).

С. Г. Чемеркін наголошує, що «слова групи *вантажити* в українському сегменті Інтернету належать до найчастотніших слів, лексичне значення яких зазнало значних змін» і вирізняє лексеми з питомо українською основою, запозичені та скальковані номінації [Чемеркін 2009: 175]. Спираючись на дефініцію «Англійсько-українського глосарію виробів Microsoft» за ред. Б. Рицара: *download* – *завантажити, стягнути* – «перемістити файли з одного комп'ютера на інший через Інтернет» (АУГ 2006: 68), відносимо це дієслово все-таки до прихованих запозичень, тобто скалькованих одиниць. Сьогодні цю лексему активно використовують у значеннях «пересилати дані до основної пам'яті комп'ютера з метою безпосереднього використання» (Войтков. – http://lubbook.org/book_229.html. – 17.02.18), увімкнути цифровий пристрій [Чемеркін 2009: 153]. Оскільки українська мова вже мала дієслово *завантажувати*, то не довелося для позначення цього нового явища вигадувати слова з іншою формою чи адаптувати його англійську номінацію: *Люди, оснащені читалками і смартфонами, завантажують електронні копії книг усе частіше...* (УП – www.pravda.com.ua – 26.04.2017).

Неологічні словники та мовна практика засвідчують розмаїття інших спільнокореневих дієслів, уживаних нині у сфері інформатики: *вантажити, вивантажити, перевантажити, перезавантажити, довантажити, підвантажити, підзавантажити*, а також віддієслівних іменників та дієприкметників. Наприклад: *Далі винятково через письмове прохання до Апарату Верховної Ради звіти можуть підвантажити до їхніх особистих профілів* (УП – www.pravda.com.ua – 26.04.2017).

Загалом, сучасна українська мова має багату палітру дієслів з уже відомою формою, що набули нових значень як терміни інформатики та слугують прикладами прихованого запозичування понять з англійської мови: *ділитися/поділитися (share)*, *вивішувати/вивісити (post)*, *розмістити/розміщувати (dispose)* тощо.

Важливим виявом динаміки лексикону є повторна реалізація словотвірної моделі, унаслідок якої постають слова-омоніми. У науковій літературі використовують й інші терміни на позначення цього явища: ремотивація, перемотивація, уподібнення, перенесення значень, параномазія, своєрідна декореляція. За термінологією А. М. Нелюби, слова, утворені в такий спосіб, – римейки в словотвірній номінації [Нелюба 2008: 114].

До неосемантизмів, утворених шляхом повторного використання словотвірної моделі, зараховуємо, зокрема, прикметник *вірусний*, уживаний у словосполученнях *вірусний диск*, *вірусний контент*, *вірусний маркетинг*, *вірусна реклама* та ін. Наприклад, в інтерв'ю з Юрком Іздриком читаємо: *Це вибір іноді одного слова, іноді строфи, іноді рядка – що коротше, то краще. Бажано вірусного характеру, щоб могло бути рефреном, щоб могло в цю петлю, «loop», увійти, повторюватися безкінечне число разів* (Поворозник 2017). На основі загальновідомого біологічного терміна *вірус* «*бакт. Один із найдрібніших мікроорганізмів, що викликає інфекційне захворювання*» та прикметника *вірусний* «*бакт. Стос. до віруса*» (СУМ-11, 1: 682) внаслідок прихованого запозичування з англійської мови терміна інформатики (англійський іменник-термін *virus* також становить наслідок семантичної деривації) і в сучасній українській мові розвинулося нове значення іменника *вірус* – «*сегмент коду, здатний до самокопіювання*» (АУГ 2006: 171). Уже в українській мові спостерігаємо, що прикметник, який походить від іменника-біологічного терміна, переймає таку ж модель словотворення: *вірус – вірус+n+ий* (порівн. з англ. *viral* і *virus* (АУАНМ 2010)). Він вживається в сучасній українській мові зі значенням «*шкідлива діяльність комп'ютерних програм, які можуть*

самопоширюватися (вірусів)» (ММІ – www.ua5.org – 18.02.18): *Через масштабну вірусну атаку не працюють банки, медіа, сервіси* (УП – www.pravda.com.ua. – 27.06.2017); а також набуває значення «дуже популярний та цікавий, такий, що швидко поширюється завдяки спланованій маркетинговій стратегії». Наприклад: *Стабільна увага до важливого, корисного, цікавого продукту та можливість ним поділитись створили основу для вірусного контенту – інформаційної епідемії, яка передається від одного користувача до іншого* [Бабенко 2016: 103].

Сучасні теоретичні студії, лексикографічні праці, а також розмовний матеріал засвідчують потужний потенціал українських лексем для активного оновлення семантики, а також намагання мовців всебічно використовувати внутрішні ресурси системи української мови. А це є ознакою її постійного якісного розвитку, актуалізації номінативної функції, а отже, здатності зберігати національні риси категоризації світу, самотутності української номінації в умовах глобалізаційних процесів.

Активні ресурси сучасної української номінації: Ідеографічний словник нової лексики / Є.А. Карпіловська, Л.П. Кислюк, Н.Ф. Клименко, В.І. Критська, Т.К. Пузирева, Ю.В. Романюк; Відп. ред. Є.А. Карпіловська. – К.: ТОВ «КММ», 2013. – 416 с.

Вплив суспільних змін на розвиток української мови: Монографія / Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк, Н. Ф. Клименко, В. І. Критська, Т. К. Пузирева, Ю. В. Романюк; Відп. ред. Є. А. Карпіловська. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. – 654 с.

Карпіловська Є. А. Вторинна номінація у сучасній українській мові: тенденції розвитку / Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. – Д.: ДонУ, 2010. – Вип. 20. – С. 27-32.

Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А., Кислюк Л. П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2008. – 336 с.

Котелова Н. З. Неологизмы // Лингвистический энциклопедический словарь. – М., 1990.

Мазурик Д. В. Інноваційні процеси в лексичі сучасної української літературної мови (90-ті роки ХХ ст.): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Л., 2002. – 20 с.

Нелюба А. Римейк у словотвірній номінації // Наукові записки. Серія: Філологія. Збірник наукових праць. Вип. 10. У 2-х т. – Вінниця, 2008. – Т. 1. – С. 113-118.

Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації). – К.: Пугач, 2005. – 388 с.

Струганець Л. В. Динаміка лексичних норм української літературної мови ХХ століття. – Тернопіль: Астон, 2002. – 352 с.

Тараненко О. О. Неологізм // Українська мова: Енциклопедія. Русанівський В. М., Тараненко О. О., Зяблюк М. П. та ін. (Ред.). – К.: «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2007. – 3-є вид., зі змінами і доп. – С. 426-427.

Чемеркін С. Г. Українська мова в Інтернеті: позамовні та внутрішньоструктурні процеси. – К.: Ін-т укр. мови НАН України, 2009. – 240 с.

Джерела ілюстративного матеріалу

АУАНМ: Кочерга О., Мейнарович Є. Англійсько-українсько-англійський словник наукової мови (фізика та споріднені науки). Частина I англійсько-українська. – Вінниця: Нова книга, 2010. – 1424 с. – Режим доступу: <https://e2u.org.ua/dicts/4> [доступ 18.02.2018].

АУГ: Англійсько-український глосарій виробів Microsoft: громадська редакція / За ред. Б. Рицара. – Львів: ЕКОінформ, 2006. – 208 с.

АУМК: Англійсько-український словник з математики та кібернетики: біля 50 000 / уклад. Є. Мейнарович, М. Кратко. – К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2010. – 568 с. – Режим доступу: <https://e2u.org.ua/dicts/meinarovuch> [доступ 18.02.2018].

Бабенко В. Вірусний контент: поєднання реалістичності та комерції // Теле- та радіожурналістика. – 2016. – Вип. 15. – С. 103-109.

Войтков В. Г. Інформатика та комп'ютерна техніка. – Режим доступу: http://lubbook.org/book_229.html [доступ 17.02.18].

Дереш Л. Культ. – Х.: Фоліо, 2017. – 224 с.

КП: Клуб поезії. – Режим доступу: <http://www.poetryclub.com.ua>. – 12.03.2016.

ММІ: Методичні матеріали з інформатики. – Режим доступу: <https://www.ua5.org/virus/> [доступ 18.02.18].

Поворозник Ю. Ніч поезофонії: Іздрик, мінімалісти і сні // Громадське: Культура. – Режим доступу: <https://hromadske.ua/posts/nich-poezofonii-izdryk-minimalisty-i-sny>. – 23 червня 2017, 15:59.

СУМ-1: Словник української мови / Кер. В.В. Німчук та ін. / Відп. ред. В.В. Жайворонок. – К.: ВЦ «Просвіта», 2012. – 1320 с.

СУМ-11: Словник української мови: В 11 томах. – К.: Наук. думка, 1970-1980.

УП: Українська правда. – Режим доступу: www.pravda.com.ua. – 26.04.2017.

REFERENCES

Chemerkina, S. H. (2009). *Ukrayins'ka mova v Interneti: pozamovni ta vnutrishn'ostrukturni protsesy [Ukrainian in the Internet: non-language and interstructure processes]*. Kyiv: Institute of the Ukrainian Language of the National Academy of Sciences of Ukraine (in Ukr.)

Karpilovs'ka, Ye. A. (2010). Vtorynna nominatsiya u suchasniy ukrayins'kiy movi: tendentsiyi rozvytku [The secondary nomination in modern Ukrainian: progress]. *Linhvistychni studiyi: Zb. nauk. prats' [Linguistic studios: Collection of scientific works]*. Donetsk: DoNU, XX, 27-32 (in Ukr.)

Karpilovs'ka, Ye.A., Kyslyuk L.P., Klymenko, N.F., Kryts'ka, V.I., Puzdyryeva, T.K., Romanyuk, Yu.V. (2013). *Aktyvni resursy suchasnoyi ukrayins'koyi nominatsiyi: Ideografichnyy slovnyk novoyi leksyky [Active resources of the modern Ukrainian nomination: the ideographical dictionary of new vocabulary]*. Kyiv: LTD “KMM” (in Ukr.)

Karpilovs'ka, Ye.A., Kyslyuk, L.P., Klymenko, N.F., Kryts'ka, V.I., Puzdyryeva, T.K., Romanyuk, Yu.V. (2017). *Vplyv suspil'nykh zmin na rozvytok ukrayins'koyi movy [Influence of public changes on development of Ukrainian]*. Kyiv: Publishing House of Dmytro Buraho (in Ukr.)

Klymenko, N.F., Karpilovs'ka, Ye.A., Kyslyuk, L.P. (2008). *Dynamichni protsesy v suchasnomu ukrayins'komu leksykonі [The dynamic processes in the modern Ukrainian lexicon]*. Kyiv: Publishing House of Dmytro Buraho (in Ukr.)

Kotelova, N.Z. (1990). Neologisms. *Lingvisticheskiy entsiklopedicheskiy slovar [The Linguistic encyclopedic dictionary]*. Moscow, 331 (in Rus.)

Mazuryk, D.V. (2002). *Innovatsiyni protsesy v leksytsi suchasnoyi ukrayins'koyi literaturnoyi movy (90-i roky XX st.)* [The innovative processes in the vocabulary of modern literary Ukrainian (90th XX century)]. Ph. D. Thesis, L'viv (in Ukr.)

Nelyuba, A. (2008). Rymeyk u slovotvirniy nominatsiyi [Remake in a word-formation nomination]. *Naukovi zapysky. Seriya: Filolohiya. Zbirnyk naukovykh prats'* [Scientific notes. Series: Philology. Collection of scientific works], 10. Vinnytsya, V. 1, 113-118 (in Ukr.)

Struhanets', L. V. (2002). *Dynamika leksychnykh norm ukrayins'koyi literaturnoyi movy XX stolittya* [Dynamics of lexical norms of literary Ukrainian of XX of century]. Ternopil': Aston (in Ukr.)

Styshov, O. A. (2005). *Ukrayins'ka leksyka kintsya XX stolittya (na materialy movy zasobiv masovoyi informatsiyi)* [The Ukrainian vocabulary of end of XX of century (on material of language of mass medias)]. Kyiv: Puhach (in Ukr.)

Taranenko, O.O. (2007). Neolohizm [Neologism]. *Ukrayins'ka mova: Entsyklopediya. Ukrainian: Encyclopedia*. Kyiv: “Ukrayins'ka entsyklopediya» im. M. P. Bazhana», 426-427 (in Ukr.)

LEGEND

АУАМ: Kocherha, O., Meynarovych, Ye. (2010). *Anhliys'ko-ukrayins'ko-anhliys'kyy slovnyk naukovoyi movy (fyzyka ta sporidneni nauky). Chastyna I anhliys'ko-ukrayins'ka* [English-Ukrainian-English dictionary of scientific language (physics and related sciences). Part I English-Ukrainian]. Vinnytsya: the New book, Access: <https://e2u.org.ua/dicts/4> [18.02.2018] (in Ukr.)

АУГ: Rytsar, B. (2006). *Anhliys'ko-ukrayins'kyy hlosariy vyrobiv Microsoft: hromads'ka redaktsiya* [English-Ukrainian glossary of Microsoft products: public editorial]. Lviv: EKOinform (in Ukr.)

АУМК: Meynarovych Ye., Kratko M. (2010). *Anhliys'ko-ukrayins'kyy slovnyk z matematyky ta kibernetiky: bilya 50 000* [English-Ukrainian dictionary of mathematics and cybernetics: about 50 000]. Kyiv, Irpin': VTF “Perun”. Access: <https://e2u.org.ua/dicts/meinarovych> [18.02.2018] (in Ukr.)

Babenko, V. (2016). Virusnyy kontent: poyednannya realistychnosti ta komertsiyi [Viral content: a combination of realism and commerce]. *Tele- ta radiozhurnalistyka [zbirnyk naukovykh prats' L'vivs'koho nats. un-tu im. Ivana Franka]* [Television and radio journalism [collection of scientific works of the Lviv Ivan Franko national university], 15, 103-109 (in Ukr.)

Voytkov, V.H. *Informatyka ta kom'pyuterna tekhnika [Computer science and computer technology]*. Access: http://lubbook.org/book_229.html [17.02.18] (in Ukr.)

Deresh, L. (2017). *Kul't [Cult]*. Kharkiv: Folio (in Ukr.)

КП: *Klub poeziyi [Poetry Club]*. Access: <http://www.poetryclub.com.ua> [12.03.2016] (in Ukr.)

ММІ: *Metodychni materialy z informatyky [Methodological materials on informatics]*. Access: <https://www.ua5.org/virus/> [18.02.18] (in Ukr.)

Povoroznyk Yu. *Nich poezofoniyi: Izdryk, minimalisty i sny [Night of poisoning: Izdruk, minimalists and dreams]*. Hromads'ke: Kul'tura [Public: Culture]. Access: <https://hromadske.ua/posts/nich-poezofonii-izdryk-mini-malysty-i-sny> [23 chervnya 2017, 15:59] (in Ukr.)

СУМ-1: Zhayvoronok, V.V. (2012). *Slovyk ukrayins'koyi movy [Dictionary of the Ukrainian language]*. Kyiv: VTs «Prosvita» (in Ukr.)

СУМ-11: *Slovyk ukrayins'koyi movy: V 11 tomakh [Bilodid, I. K. (Ed.) (1970-1980. Dictionary of the Ukrainian language: In 11 volumes]*. Kyiv: Nauk. dumka, (in Ukr.)

УПІ: *Ukrayins'ka Pravda [Ukrainian true]*. Access: www.pravda.com.ua [26.04.2017] (in Ukr.)

Статтю отримано 15.12.2017

Yuliia Vozniuk

NEOSEMANTICISM IN THE TERMINOLOGY OF COMPUTER SCIENCE

The article examines the dynamic processes which are characteristic to the lexical level of contemporary Ukrainian language, clarifies the notion of linguistic innovation (neologism) and outlines the types of neologisms.

Particular attention is focused on the process of neosemantisiation, that is, the ability of the language to update the dictionary with its own resources. Author uses the term «neosemantisism» for the designation a new word with already known form in view of the broad scope of its content, and hence its suitability to cover all varieties of development and updating the semantics of the word. The nature of the neosemantisism is found on the example of lexemes of different part-language affiliations from the sphere of informatics.

A comparative analysis of linguistic units proves, that they have acquired their new meanings in different ways. That is why we isolate

3 ways of neosemantisation: 1) semantic word-formation within the already known lexical unit; 2) hidden borrowing – a new meaning borrowed in the same form from the same or another prototype from the same or another language, 3) reuse the same word-formation model for a new concept (creating an existing form for a new meaning).

Depending on the answer to the question of the source and method of forming neosemantism, in the structure of a formally known word, its status can be defined as 1) a new hidden borrowing, 2) a new meaning of a multi-meaning word, or 3) a new homonym. All types of neosemantisation are means of replenishing the nominative resources of the modern Ukrainian language, providing the necessary designations for new cognitive and communicative needs of Ukrainian society.

Reflections on this material convey the importance of the problems that arise in this connection to ensure the necessary balance between the international and national constituents of the lexicon, its openness to the processes of globalization and European integration, while preserving the national identity, national and cultural specifics of language conceptualization, categorization and profiling of the world.

УДК 81'37

Олена Тодор

ПАРОНІМИ ТА ОМОНІМИ В ПОЛІТОЛОГІЧНІЙ ТЕРМІНОСИСТЕМІ

У статті розглянуто питання важливості розрізнення паронімів та омонімів у політологічних текстах. Омонімія та паронімія виникають у результаті інтралінгвальних (семантичних, фонетичних) та екстралінгвальних (мовні запозичення) процесів. Звукова близькість політологічних термінів (у паронімах), однаковість звучання омонімів створюють проблеми у спілкуванні, можуть призводити до двозначності у тлумаченні або перекладі, спричиняють невмотивовані взаємозаміни цих слів. Омонімія як лексико-семантичне явище є небажаною для конкретної терміносистеми.

Ключові слова: пароніми, омоніми, політологічна терміносистема, культура фахової мови.

The article deals with the importance of paronyms and homonyms in political terminological system. Homonymy and paronymy arise